

Energimarknaden

Konkurrens i kristider

ANALYS I KORTHET 2023:7

Konkurrensverket, maj 2023
Foto: Scandinav

Den här analysen ingår i rapporten Konkurrens i kristider som belyser konkurrensaspekter vid olika typer av samhällskriser. Konkurrensverkets uppdrag är att arbeta för en effektiv konkurrens till nytta för konsumenterna och en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Det gäller både i kristider och under normala förhållanden. De åtgärder som företag och upphandlande myndigheter vidtar under kristider får inte leda till en sämre konkurrens på lång sikt.

Innehåll

1. Inledning	5
2. Elproduktion och elkonsument i Sverige.....	7
2.1 Energisparkampanjer då och nu	7
2.2 Aktiva kunder är viktiga för konkurrensen	8
3. Överföring och prissättning av el	10
3.1 Elpriset bestäms av marginalprissättning	11
3.2 Elpriset varierar i olika områden i Sverige.....	11
3.3 Prissäkringsinstrument för att hantera osäkerheter.....	12
3.4 Balansering har blivit dyrare och mer riskfylld.....	14
3.5 Stor osäkerhet om krisens effekter på investeringar.....	15
3.6 Prisökningar på fjärrvärme.....	15
3.7 Åtgärder mot höga energipriser	16
4. Sammanfattande slutsatser och rekommendationer	18

1. Inledning

Priset på el har stigit kraftigt i Sverige och i många andra europeiska länder under 2022. En bidragande orsak är minskad tillförsel av energikällan naturgas till Europa efter Rysslands invasion av Ukraina. Energi kommer från olika naturresurser, som sol och vind, men även från fossila bränslen som naturgas och olja. Olika kraftverk omvandlar sedan energin till el.

Även om Sverige bara använder naturgas på marginalen jämfört med många andra europeiska länder så påverkar ett högre naturgaspris ändå svenska elpriser. Det beror på att elpriset för varje timme bestäms av det dyraste avropade budet på elbörsen (så kallad marginalprissättning). Om efterfrågan är hög, eller billig elproduktion faller bort på grund av väderförhållanden eller underhåll, blir dyrare kraftslag prisbildande. Under 2022 drabbades också ovanligt många kärnkraftverk i bland andra Sverige, Frankrike och Belgien av oförutsedda underhållsbehov.¹ Det är framför allt de direkta orsakerna till höjda elpriser som avhandlas i denna analys.

Länderna i Europa har knutit ihop sina elnät och skapat en europeisk energimarknad, vilket minskat enskilda länders behov på överkapacitet och lett till en större samvariation i olika länders elpriser. Elpriserna för hushållen är höga i många länder i Europa.² De svenska elpriserna för elintensiva företag har i ett historiskt perspektiv varit låga relativt många av Sveriges konkurrentländer.³

Högre energipriser har bidragit till en kraftig uppgång i inflationen (KPIF) i Sverige. I januari 2023 uppmättes inflationstakten enligt KPIF (Konsumentprisindex med fast ränta) till 9,3 procent, månadsförändringen från december 2022 till januari 2023 var minus 1,3 procent. Månadsförändringen har främst påverkats av sjunkande elpriser.⁴

Energipriser ingår i konsumentprisindex (KPI) som visar hur konsumentpriserna i genomsnitt utvecklar sig för hela den privata inhemska konsumtionen. En högre ökningstakt i energipriserna har en direkt effekt på KPIF-inflationen. Prisökningar på energi har dessutom indirekta effekter på KPIF genom företag som tvingas höja sina priser till följd av ökade energikostnader. En osäkerhetsfaktor för inflationens fortsatta utveckling är därför hur energipriserna utvecklas. En särskilt stark koppling finns mellan el- och livsmedelspriserna eftersom högre energi- och elpriser påverkar den totala utgiftsposten för jordbrukare och livsmedelsindustrin som måste kompensera sig genom att höja livsmedelspriserna. Det är

¹ Dagens PS, *Ringhals 4 missar hela vintern – kärnkraft strular i många länder*, 5 december 2022.

² Ekonomifakta, *Elpriser internationellt*, 8 december 2022. Inklusiva skatter och avgifter var genomsnittliga priset på el för hushåll i Sverige högre än i Norge och Finland, men lägre än i Danmark och Tyskland. Data från den europeiska statistikmyndigheten Eurostat.

³ Tillväxtanalys, *Elin – ekonomiska effekter av elintensiv industri*.

⁴ Med inflation menas här konsumentprisindex med fast ränta (KPIF). Inflationstakten enligt KPI blev högre än den enligt KPIF på grund av bolånens ökade räntesatser. Den effekten rensas bort från KPIF. I övrigt är de två måtten lika. Målet för Riksbankens penningpolitik är att inflationen ska vara 2 procent. SCB, *Inflationstakten enligt KPI 11,7 procent i januari 2023*, 20 februari 2023.

dock oklart med hur mycket de höga energipriserna påverkar företagens kostnader och därmed i vilken utsträckning andra priser höjs.⁵ En annan indirekt effekt av höga elpriser är att eldrivna värmepumpar blivit mindre lönsamma och den alternativa uppvärmningskällan fjärrvärme kan bli något mer efterfrågad om elpriserna förblir varaktigt högre. Det förutsätter dock att priset på fjärrvärme är konkurrenskraftigt jämfört med andra uppvärmningskällor.

Energi, och i synnerhet el, är en viktig insatsvara för många företag i både produktion och distribution. Alla företag har dock inte möjlighet att fullt ut föra över kostnadsökningarna till sina kunder.⁶ De höga elpriserna hotar i synnerhet företag med redan små marginaler. Det finns exempel på företag som tvingas stänga ned delar av sin verksamhet eller som i stället förlägger sin produktion till natten när elpriset generellt är lägre och belastningen på elnätet blir lägre.⁷

Risken för att en effektbrist uppstår vintertid har också ökat vilket kan innebära en temporär fränkoppling från elnätet för vissa verksamheter. Även mycket korta strömavbrott kan medföra betydande kostnader för en del företag.

Stigande energipriser har lett till ansträngd ekonomi för många hushåll särskilt i småhus, med elräkningar på tusentals kronor mer i månaden. Hushållen kan i olika utsträckning reagera genom att se över sina elavtal och minska samt, om möjligt, styra om sin elförbrukning till tider på dygnet när elpriset är lägre. De som är minst flexibla drabbas hårdast.

⁵ Riksbanken, *Fördjupning – Höga energipriser – hur kommer andra konsumentpriser att påverkas?* Riksbanken, *Fördjupning – Alternativa scenarier för inflationen och penningpolitiken*. KPI består av tolv huvudgrupper av varor och tjänster. Det är en form av "korg" av varor och tjänster som konsumenterna handlar och där prisutvecklingen följs för vissa varor inom, till exempel boende, kläder, hushållsvaror, restauranger och livsmedel. Livsmedel utgör nästan 20 procent av korgen.

⁶ Företagarna, *Elundersökning med alarmerande resultat*, 8 september 2022.

⁷ Strängnäs Tidning, *Dyr el gör att storföretag byter taktik*, 7 januari 2023. Svenska Dagbladet, *Skenande elpris stoppar svenska vintertomater*, 3 september 2022.

2. Elproduktion och elkonsumention i Sverige

I Sverige finns hundratals elproducenter varav de fyra största producenterna står för drygt 70 procent av den el som produceras.⁸ Totalt under 2021 var elproduktionen cirka 166 terawattimmar (TWh) och elanvändningen 140 TWh. Detta motsvarar en ökning med cirka 4 procent för bägge kategorier jämfört med 2020.⁹ Service och bostäder står för nära 60 procent av användningen medan industrin står för knappt 40 procent.¹⁰

2.1 Energisparkampanjer då och nu

Elanvändningen har över tid förändrats med en kraftigt ökad förbrukning under 1970-talet och framåt då industrin och hushållen övergav olja som energikälla. Oljekrisen omkring 1973 med elbrist och skenande priser medförde stora energisparkampanjer om att duscha mindre, sänka temperaturen i hemmet, kommuner drog ned på värmen i lokaler med mera. Redan 1974 hade energiförbrukningen minskat med sex procent jämfört med året innan.¹¹

Utvecklingen under det gångna året påminner om det ovan beskrivna, men nu är det främst tillgång och pris på gas som påverkar elpriset. Med bland annat Energimyndighetens kampanj "varje kilowattimme räknas" ska elpriset pressas nedåt. Informationskampanjen är i linje med EU:s lag om krisintervention på elmarknaden.¹² Medlemsländerna i EU ska sträva efter att minska den totala efterfrågan på el med minst 10 procent fram till och med 31 mars 2023.¹³ Elanvändningen i Sverige har också minskat under hösten och vintern 2022–2023, jämfört med samma period föregående år.¹⁴

Sverige är indelat i fyra geografiska områden (S1 till S4) där elpriserna varierar utifrån utbud och efterfrågan.¹⁵ Det var en tydlig total minskning i elanvändningen i södra Sverige där elpriserna är högre, i norra Sverige var minskningarna i elkonsumention lägre. Minskningen av elförbrukningen i Sverige var minus 7,1 procent i januari 2023 jämfört med samma månad 2022. Minskningen var störst i sydligaste Sverige där den minskade med 10,2 procent.¹⁶

⁸ Energimarknadsbyrån, Elområden.

⁹ Energimyndigheten, *Fortsatt hög elproduktion och elexport under 2021*, 10 februari 2022.

¹⁰ SCB, *Elanvändning efter samhällskategori*. I service ingår bland annat transporter, offentlig service (till exempel sjukhus) samt hotell, handel. Övriga kategorier är kollektivtrafik och olika former av värmeverk.

¹¹ Riksarkivet, *Energisparkampanjer 1974–1975*.

¹² Energimyndigheten, *Varje kilowattimme (kWh) räknas*.

¹³ Europeiska unionens råd, *Rådet enas om krisåtgärder för att sänka energipriserna*, 30 september 2022. Rådet enades om ett frivilligt övergripande minskningsmål på 10 % av bruttoelförbrukningen och ett obligatoriskt minskningsmål på 5 % av elförbrukningen under höglasttimmarna.

¹⁴ Svenska kraftnät, *Elförbrukningen i siffror – så mycket har vi sparat*.

¹⁵ Läs mer om de geografiska elprisområdena i avsnitt 3.2 Elpriset varierar i olika områden i Sverige.

¹⁶ Svenska kraftnät, *Elförbrukningen i siffror – så mycket har vi sparat*. Korrigerat för temperatur och kalendereffekter. För mer information om elprisområden, se avsnitt 3.2 Elpriset varierar i olika områden i Sverige.

Genom en minskad elförbrukning under så kallade höglasstimmor när elanvändningen är som högst, minskar behovet av fossilbaserad elproduktion.¹⁷ Kortsiktigt har hushåll och verksamheter sett över och minskat sin elanvändning. På sikt kan det väntas ske en fortsatt ökning av elanvändningen hos hushållen och hos vissa företag, även om vissa energieffektiveringsåtgärder kan vidtas.

2.2 Aktiva kunder är viktiga för konkurrensen

Det är troligt att elanvändningen närmaste åren ökar snabbare än takten i ny elproduktionskapacitet, vilket kan medföra ett nytt högre genomsnittligt elpris. Konkurrensen mellan elhandelsbolagen ökar med aktiva kunder som jämför det egna elbolagets olika elprisavtal som kan skilja mycket i pris och villkor men även genom användningen av en oberoende prisjämförelsetjänst som elpriskollen.se för att jämföra elhandelsbolag. Det finns omkring 150 elhandelsbolag att välja emellan.

Utifrån den extrema situation som var hösten 2022 undersökte tillsynsmyndigheten Energimarknadsinspektionen hur stora skillnaderna var mellan de dyraste och billigaste avtalen i det sydligaste prisområdet S4.¹⁸ För en villaägare som förbrukar 20 000 kilowatt-timmar (kWh) per år kunde det skilja 60 000 kronor per år mellan billigaste och dyraste 1-årsavtalet till fast pris.¹⁹

Fördelen med ett fast pris på elavtalet är förutsägbarheten för kunden om vad elen kommer att kosta under den period som priset är bundet, till exempel ett år. Elhandelsbolaget tar då en kalkylerad risk eftersom elpriserna riskerar att bli högre än vad elhandelsbolaget får in i intäkter för från de fasta elprisavtalen. För detta risktagande så får kunden, exempelvis ett hushåll eller ett företag, betala en liten extra marginal som gör att det fasta elpriset är något högre än rörligt pris. När elpriserna började stiga kraftigt under senhösten 2022 så innebar det för många elhandelsbolag en förlust på de fasta elprisavtalen som var tecknade till en lägre elpriskostnad, såvida inte elhandelsbolaget själva hade säkrat upp ett elpris på terminmarknaden.²⁰

Som en följd av utvecklingen av elpriset på börsen florerade det under hösten 2022 uppgifter i media om att elbolag ville häva sina fasta elprisavtal med kunder på grund av skenande kostnader.²¹ Det visade sig vara huvudsakligen ogrundade uppgifter. Skenande kostnader på grund av att elhandelsbolaget gjort en "dålig affär" ansågs även allmänt inte vara en giltig grund för en ensidig uppsägning av avtalet.

¹⁷ Regeringen, *Regeringen ger Svenska kraftnät i uppdrag att upphandla förbrukningsflexibilitet*, 11 november 2022. Upphandlad förbrukningsflexibilitet innebär att företag får betalt för att vara beredd att avstå strömförbrukning under timmar när efterfrågan på el är som störst. Den upphandlade förbrukningsflexibiliteten ska gälla under perioden 1 december 2022 till och med 31 mars 2023. Svenska kraftnät har fastställt höglasstimmor för perioden 1 december 2022 till 31 mars 2023. Detta genom att bedöma vilka timmar som under en vecka förväntas ha högst förbrukning baserat på en vald historisk referensperiod.

¹⁸ För mer information om prisområden, se avsnitt 3.2 Elpriset varierar i olika områden i Sverige.

¹⁹ Dagens Industri, *Ny elcheck – kan skilja 60.000 kronor på räkningen* 29 november 2022. Energimarknadsinspektionen undersökte på uppdrag av Dagens Industri.

²⁰ Läs mer om terminmarknaden i avsnitt 3.3 Prissäkringsinstrument för att hantera osäkerheter.

²¹ Se till exempel SVT, *Uppgifter: Elbolag vill säga upp bundna avtal under krisen*, 7 september 2022, Sveriges Radio *Elbolag vill säga upp bundna avtal – hänvisar till force majeure*, 7 september 2022, samt SvD *Ministern: Endast ett elbolag vill säga upp avtal*, 7 september 2022.

Ett rörligt elprisavtal följer spotpriset på börsen Nord Pool och blir således väsentligt mycket dyrare vid en prisuppgång såsom den som varit under hösten 2022 och vintern 2023.²² Till skillnad från fasta elprisavtal är det kunden som tar en kalkylerad risk att elpriserna inte ökar alltför mycket. Ett rörligt elpris innebär att kostnaden kan vara svår att förutse, varför kunden bör ha en ekonomisk buffert.²³

Såväl rörligt elpris som rörlig bolåneränta har tidigare ansetts vara ekonomiskt fördelaktiga för många konsumenter, men i och med den höga inflationen och räntehöjningarna har de rörliga kostnaderna ökat kraftigt. I stället är det konsumenter och företag som har tecknat fasta avtal innan priserna började gå upp som hitintills drabbats mindre hårt av krisen.

För att verklig konkurrens ska uppstå när konsumenter undersöker priser behöver konsumenten även enkelt kunna byta elavtal. För fasta elprisavtal finns en uppsägningstid. Innan bindningstiden löper ut kommer elbolaget vanligtvis med ett nytt avtalserbjudande. Om inget aktivt val av nytt avtal görs eller om kunden inte säger upp avtalet innan uppsägningstiden upphör så förnyas avtalet automatiskt till den avtalsform som erbjudits. Kunden behöver vara uppmärksam på att det nya avtalet inte är dyrare. För många hushåll har elräkningen kommit att utgöra en betydligt större andel av hushållsbudgeten under krisen och det blir därför särskilt viktigt att konsumenter kan agera på ett sätt som främjar konkurrens mellan elbolagen.

Det är möjligt att byta elbolag under bindningstiden men det kan medföra en extra avgift, precis så som fallet är om man vill häva ett bolån i förtid. Elhandlare får inte erbjuda rörligt pris till konsumenter med en bindningstid som är längre än tre månader, samma gäller alltså även här som för bolån till rörlig ränta.

Elräkningen består av tre delar: elpriset som kommer av elhandeln, skatter och avgifter samt elnätsavgiften. Mest fokus under krisen har varit på elpriset, som också är den faktor som konsumenten i viss utsträckning kan påverka genom aktiva prisjämförelser och minskad elförbrukning. Men betydande höjningar har även skett av nätavgiften, vilket vi kommer gå in på i nästa avsnitt.

²² För mer information om hur prissättning går till, se avsnitt 3.1 Elpriset bestäms av marginalprissättning.

²³ Det finns även så kallade mixavtal som har en del rörlig och del fast elpris samt även avtal om så kallat rörligt timpris. Därutöver finns en mängd olika avtal, till exempel avtal som stödjer det lokala föreningslivet, bra miljöval och liknande. Ett anvisningsavtal får man om man inte själv väljer ett elhandelsavtal vid ny bostad, det är ofta mer fördelaktigt att i stället göra ett aktivt val.

3. Överföring och prissättning av el

Elnät är naturliga monopol. Naturliga monopol uppstår när de fasta kostnaderna är mycket höga och de rörliga kostnaderna är låga. Det skulle vara ineffektivt och ett resursslöseri att bygga parallella elnät. Svenska kraftnäts transmissionsnät transporterar stora mängder el från de stora elproducenterna, från norr till söder, samt kopplar ihop Sveriges elnät med andra länders elnät.²⁴

På de flesta marknader där det finns monopol finns särskild sektorreglering. Elnätsföretagen är prisreglerade av Energimarknadsinspektionen för att inte kunna nyttja sin monopolställning till att ta ut högre priser än vad som är befogat. Nätavgift är en avgift för drift och underhåll av elledningarna och transport av elen till fastigheten. Då elnät är en monopolmarknad så finns det en risk att företag tar ut högre avgifter än vad kostnaderna motiverar. Därför beslutar Energimarknadsinspektionen om hur mycket intäkter (så kallade intäktsramar) från nätavgiften som nätföretagen får ta in från sina kunder. Intäktsramen ska inte vara större än vad som behövs för att täcka kostnader för drift, avskrivningar samt ge vinst som kan generera investeringar. Energimarknadsinspektionens beslut om intäktsramar har vid flera tillfällen framgångsrikt överklagats av elnätsbolagen, med följd att intäktsramarna blir högre och följaktligen även nätavgiften för kunderna.

Under de senaste tio åren har elnätsavgifterna ökat med mer än dubbelt så mycket som konsumentprisindex, det vill säga den genomsnittliga prisutvecklingen i samhället.²⁵ Konkurrensverket yttrade sig 2017 över då föreslagna ändringar av intäktsramar och menade att de högre intäktsramar som elnätsbolag fått genom överklaganden inneburit en systematisk överkompensation vilket medfört betydande omotiverade avgiftshöjningar för elnätskunderna.²⁶ Energimarknadsinspektionen arbetar för närvarande med att ta fram nya intäktsramar för perioden 2024–2027 och Kammarrätten i Stockholm beviljade nyligen myndigheten utökad autonomi i bland annat beräkning av kalkylräntan.²⁷ Konkurrensverket kommer att bevaka framtagandet och ta ställning till de nya ramarna 2024–2027 utifrån konkurrensperspektivet.

²⁴ Svenska kraftnät, *Sveriges elnät*.

²⁵ Dagens Nyheter, *Mitt i elkrisen: Elbolag höjer nätavgifterna – myndigheterna maktlösa*, 31 januari 2023.

²⁶ Konkurrensverkets ärende med dnr 535/2017.

²⁷ Detta genom att fastställa, till följd av en dom av EU-domstolen (mål C-718/18), att regeringens intäktsramsförordning strider mot unionsrätten. Cf. Energimarknadsinspektionen, "Kammarrätten har meddelat domar om intäktsramar – Ei:s oberoende poängteras".

3.1 Elpriset bestäms av marginalprissättning

El är en vara som ännu inte kan lagras i större omfattning och den måste därför förbrukas direkt när den produceras. Med mer vind- och solkraft ökar den decentraliserade och variabla produktionen i elsystemet, vilket gör det svårare att balansera efterfrågan och utbud av el.

Elhandel är den finansiella delen av elsystemet. På elbörsen möts elmarknadens aktörer.²⁸ Elproducenterna (säljarna) lägger bud på hur mycket el som de vill sälja och elhandelsföretagen (köparna) lägger bud på hur mycket el de vill köpa. Elhandelsföretagen fungerar som ombud för elanvändarna, det vill säga hushåll och företag. Priset bestäms utifrån hur mycket det kostar att producera den sista kilowattimmen som behövs för att möta efterfrågan. För varje timme under dygnet matchas efterfrågebuden mot elproducenternas säljbud genom ett auktionsförfarande. Det är den faktiska produktionen av el timme för timme som är mest relevant för prisbildningen, men på längre sikt påverkas priset av vilken typ av kapacitet som finns installerad. Exempelvis har den variabla produktionen av el ökat genom att allt fler vindkraftverk installeras, vilket bidrar till att priserna på el kommer att variera mer uppåt och nedåt.

Produktionsanläggningar med lägst produktionskostnader används först för att möta efterfrågan. Sedan tas dyrare anläggningar in i den mån de behövs. Vind- och vattenkraft är exempel på kraftslag med låga rörliga kostnader medan kol- och oljebaserad elproduktion har mycket höga rörliga kostnader. Vattenkraft som har magasin kan prissättas högre än rörlig kostnad genom att vattnet kan sparas till att användas när priset är högre.

När det inte produceras tillräckligt mycket el, eller när elnäten inte har kapacitet att ansluta och leverera el i den utsträckning som efterfrågas, uppstår kapacitetsbrist.

3.2 Elpriset varierar i olika områden i Sverige

Utöver väder och vind påverkas priset på el även av tekniska förhållanden som ibland begränsar möjligheten att överföra el mellan landets olika delar och till andra länder. Överföringsbegränsningar i elnätet brukar benämnas flaskhalsar.²⁹ Indelningen i fyra geografiska elprisområden (S1–S4) bidrar till att med hjälp av prissignaler i viss mån styra lokaliseringen av ny elproduktion och konsumtion samt att styra förstärkningar av stamnätet.³⁰ Elen prissätts i respektive elområde utifrån tillgång och efterfrågan, men även utifrån kapacitet, det vill säga hur mycket el som kan transporteras till och från elområdet. När efterfrågan på el är högre än överföringskapaciteten uppstår ett värde av överföringskapaciteten som motsvarar prisskillnaden mellan de berörda elområdena, en så kallad kapacitetsavgift eller flaskhalsinkomst till Svenska kraftnät.³¹

²⁸ I Norden organiseras den fysiska handeln med el på marknadsplatsen Nord Pool Spot. Det elpris som faktureras kund baseras på hur mycket el som förbrukats, priset på Nord Pool för elprisområdet (SE1–SE4), påslag från elleverantör, avgift för elcertifikat, energiskatt och moms.

²⁹ Energimarknadsinspektionen. Den andra metoden är mothandel.

³⁰ Energimarknadsinspektionen. Norra elprisområdena S1 och S2 samt södra elprisområdena S3 och S4.

³¹ Svenska kraftnät, *Hur hänger elpriser, elområden och kapacitetsavgifter ihop?*

Skillnaderna mellan överskott och underskott på el har i följd resulterat i prisskillnader mellan norra och södra Sverige på i genomsnitt cirka 5 öre per kWh. I slutet av augusti 2022 noterades ett veckomedelvärde för elpriset på cirka 4 kronor per kWh i det sydligaste elområdet, samtidigt som de två norra elområdena uppgick till cirka 20 öre per kWh.³² En konsekvens av prisskillnaderna mellan Sveriges fyra elområden är att det ger högre intäkter att tillföra produktionskapacitet i södra delen av Sverige än i de norra delarna där det finns ett överskott. Prisskillnaderna ger även information om var ytterligare investeringar i nätkapacitet behöver göras.³³

Med högre elpriser och stora prisskillnader kan det antas att indelningen i fyra elområden kan få större betydelse vid lokalisering av åtminstone process- och elintensiva företag. Med de stigande elpriserna har företag i södra Sverige generellt en svårare ekonomisk situation än konkurrenter i norra Sverige, även om elpriset även varit kännbart i de norra delarna av landet.

Höga elpriser påverkar företags lönsamhet och medför högre priser på varor och tjänster. Elpriset har särskilt stor betydelse för livsmedelsindustrin och 90 procent av Sveriges livsmedelsproduktion sker i de dyraste elområdena S3 och S4. För att hantera elkostnadskrisen kan företag överväga att flytta produktionen till en anläggning som ligger i ett elområde med lägre genomsnittligt pris, helt eller delvis stoppa produktionen, förlägga produktionen till dygnets låglasttimmar eller investera i egen elproduktion.³⁴

3.3 Prissäkringsinstrument för att hantera osäkerheter

Elproducenter, elbolag och konsumenterna kan handla el på den så kallade spotmarknaden, eller dagen före-marknaden, det vill säga när buden lämnas dagen före leverans. De kan även välja att köpa och sälja el längre i förväg på den så kallade termin- eller prissäkringsmarknaden. Prissäkring sker huvudsakligen via en terminbörs (i Sverige vanligtvis Nasdaq Commodities) där terminpriser bildas för olika tidshorisonter. Ett alternativ är bilateral prissäkring via så kallade power purchase agreements (PPA).³⁵ Underliggande för terminspriserna är det så kallade systempriset som Nord Pool räknar fram, ett hypotetiskt nationellt pris som skulle råda om flaskhalsar inte fanns mellan Sveriges fyra elområden.

Historiskt sett har det varit en fördel för producenter att ha tillgång till prissäkringsinstrument, eftersom framtida intäktsrisker kan avtalas bort på det sättet. Informativa prissignaler från terminmarknaderna underlättar dessutom investeringskalkyler. Till följd av den ökade spotprisvolatiliteten, det vill säga de allt större prissvängningarna på dagen före-marknaden, har dock en del av terminmarknadens fördelar åtminstone på kort sikt förvandlats till nackdelar, vilket lett till att producenter lämnat eller minskat sin exponering till terminbörsen.³⁶ Det har i sin tur inneburit att börsen blivit mindre likvid och

³² Energiföretagen, *Energiföretagen förklarar: Elområden och elpriset*, 31 augusti 2022. På flera håll i världen har prisökningar på el skett. Den stora orsaken är prisutvecklingen på kol, olja och naturgas.

³³ Energimarknadsinspektionen, *Elområde*.

³⁴ Energimarknadsinspektionen, *Så här fungerar elmarknaden*.

³⁵ Energimarknadsinspektionen, "Så här fungerar elmarknaden".

³⁶ Montel, *Kraft-Affärer* Nr 10/2022, 7.Se exv. sid 7 *Montel Kraft-Affärer* Nr 10/2022.

terminpriserna mer volatila, vilket ytterligare reducerat terminmarknadens attraktivitet och pristransparens.^{37, 38} Bristande marknadslikviditet och pristransparens på börsen slår på längre sikt hårdast mot mindre producenter som saknar resurser och kreditvärdighet för att ingå och förvalta en större mängd bilaterala avtal. På det sättet har turbulensen en negativ konkurrenspåverkan. Mindre pålitliga terminpriser och en fallande korrelation mellan systempris och områdespriser har emellertid även försvårat bilateral prissäkring via PPA, så hela prissäkringsmarknaden står inför stora utmaningar.

En specifik utmaning med prissäkring via börs under rådande förhållanden är att producenter, som är säljare på börsen, måste ställa ytterligare säkerheter om kontraktsvärdet ökar eller blir mer volatilt. Dessa ökade marginalkrav ställer höga likviditetskrav även på välmående företag med mycket planerbar kraftproduktion, vilket ledde till att föregående regering i september 2022 ansåg det motiverat att utfärda garantier för producenter anknutna till Nasdaq.³⁹ Utöver höjda likviditetskrav innebär försäljning på terminmarknaden vid en oväntad spotprisuppgång höga alternativkostnader i form av missade intäkter, som företag med högre exponering mot spotmarknaden (dagen före-marknaden) i stället kan tillgodogöra sig.

Varken högre marginalkrav eller missade intäkter utgör i sig direkta förluster i klassisk bemärkelse, dock kan det vara kostsamt att snabbt behöva skaffa likvida medel. Höga direkta förluster till följd av prissäkring kan däremot uppstå hos producenter med hög intermittens (vind och sol) som vid leveransdatumet måste köpa dyr el på spotmarknaden om den egna produktionen brister.

De aktörer som gynnas i det aktuella läget är producenter med låg exponering mot eller tillgång till prissäkringsmekanismer. På sikt är dock fungerande terminmarknader av stor betydelse för samtliga marknadsaktörer och olika åtgärder för att återställa stabilitet och transparens har därför diskuterats och börjat testas.

En positiv aspekt av energikrisen är att den verkar ha påskyndat utvecklingen av flexibilitets- och stödtjänster såsom batterilager och aggregatorer av flexibilitets- eller stödtjänster.⁴⁰ En ytterligare ny företeelse är hybrida kraftparker, exempelvis produktionsanläggningar med både vind- och solkraft, vindkraft och vätgastillverkning, eller vind-/solkraft kombinerat med batterilager. På så vis kan intermittensen i elsystemet reduceras. För elbörsen kan detta innebära högre bottenprisnivåer, lägre toppnivåer och lägre volatilitet.

³⁷ Merlin & Metis och Compass Lexecon, "Measures to improve risk hedging opportunities on the electricity market in Sweden". Rapport skriven i uppdrag av Energimarknadsinspektionen.

³⁸ Montel, *Kraft-Affärer* Nr 16/2022: 5, och *Kraft Affärer* Nr 17/2022:4.

³⁹ Regeringen, "Uppdrag om statliga kreditgarantier för elproducenter". Liknande garantier utfärdades inte för producenter anknutna till Nasdaqs konkurrent EEC, vilket ledde till en del kritik av konkurrensskäl, inte minst från Energimarknadsinspektionen.

⁴⁰ *Tidningen Energi*, Nr 2/2022, 32–33.

3.4 Balansering har blivit dyrare och mer riskfylld

Energikrisen har även haft konsekvenser för elleverantörerna i slutkundsledet. I den mån leverantörerna erbjuder fasta elavtal till sina kunder och inte fullständigt prissäkrar sig (eller behöver ersätta säkringsavtal som löper ut i närtid) orsakar detta ett kostnadstryck som inte omedelbart kan vältras över till slutkunderna, vilket skapar ekonomiska svårigheter. Utöver det lider även leverantörerna som motpart i elhandeln av att prissäkringsmöjligheterna försämrats.

En följd av den ökade marknadsvolatiliteten är vidare att balansering av elflöden har blivit dyrare och mer riskfylld. Elleverantörer har vanligtvis ett balansansvar; de måste säkerställa att kunderna får den el de vill förbruka, och samtidigt kompensera elnäten för oförutsedda avvikelser från inbokad planerad förbrukning. Eftersom balansering måste ske i realtid medan avtal med slutkunderna i regel ännu inte kan prisanpassas med samma frekvens så hamnar kostnaden som ökad prisvolatilitet innebär för balansering i princip helt på leverantören. Flera, särskilt mindre, elbolag har därför under året valt att köpa balanseringstjänster av större aktörer som exempelvis Vattenfall.⁴¹

Eftersom balansering av nettoflöden är en nödvändig insatsvara i leveransen av el till slutkund har det sannolikt uppstått ett mer koncentrerat marknadssegment uppströms från slutkundsmarknaden för el. Detta kan i sin tur innebära att konkurrensen mellan elbolagen försämras till följd av krympande marginaler, det vill säga att producentöverskott flyttas uppströms. Samtidigt har privatkunder blivit mer bytesbenägna och efterfrågan på el mer elastisk, vilket å ena sidan ytterligare påverkar elbolagens vinstmarginaler negativt men å andra sidan kan ha en prisåterhållande effekt eftersom konkurrensen om det resterande överskottet ökar.

En ytterligare komplicerande aspekt är att de företag som erbjuder balanseringstjänster inte sällan ingår i koncerner som också äger nät och/eller egen produktionskapacitet. Till den grad de redan lyckas utöva prissättningsmakt uppströms kan detta begränsa prispåverkan av ökande koncentration längre nedströms. Den totala effekten på elpriset är därmed oklar men effekten på konkurrensen på slutkundsmarknaden för elleverantörer kan bli signifikant och varaktig.

Vad gäller kundbeteende har det utöver hushållens efterfrågereduktion uppstått ett ökande intresse för timprisavtal,⁴² vilket varit en fördel för aktörer som erbjuder den avtalsformen. Timprisavtal kan vara förmånliga både för elbolaget, som vältrar över prisrisken till konsumenten, och för själva konsumenten i den mån konsumenten har möjlighet att flytta konsumtion till lågpristimmar. Energimarknadsinspektionen har dock konstaterat att fakturorna för dessa avtal är svåra att förstå och informationen bristfällig. Under 2023 kommer myndigheten att ta fram föreskrifter om hur fakturor ska vara utformade.⁴³

⁴¹ Montel, *Kraft-Affärer* Nr 14/2022:2 och *Kraft-Affärer* Nr 22/2022:13.

⁴² Tidningen Energi, "Allt fler kunder väljer timprisavtal", 17 augusti 2022.

⁴³ Energimarknadsinspektionen, "Elkunder med timprisavtal behöver få tydligare information om sitt elpris", 31 januari 2023.

3.5 Stor osäkerhet om krisens effekter på investeringar

Allt annat lika kan varaktigt höga elpriser stimulera investeringar i kraftproduktion, medan hög volatilitet kan vara avskräckande. Volatilitet innebär att procykliska kraftslag, det vill säga kraftslag vars produktion kan följa prisutvecklingen, blir attraktivare relativt andra kraftslag. Till den procykliska kategorin hör bland annat vattenkraft, kraftvärme, gas-, kol- och oljekraft. Vindkraft, vars produktion är anticyklisk (högre produktion sammanfaller med lägre priser), blir däremot snarare mindre attraktiv, medan kärnkraftskalkylen lär påverkas mindre av kortsiktig volatilitet.⁴⁴

Investeringar i kraftproduktion är samtidigt långsiktiga beslut, och i den mån krisen anses vara temporär lär investeringarna alltså påverkas i mindre utsträckning. Om effekterna av krisen däremot väntas bestå påverkas förvisso investeringar men implikationerna för konkurrensen mellan producenter ligger flera år i framtiden. Dessutom kan ett och samma företag bygga flera kraftslag, vilket ytterligare försvårar framtidsspaningen om konkurrensen. Än så länge är det därför för tidigt att kunna skönja en trend. Dessutom dominerar just nu, enligt vad flera aktörer uppgett till Konkurrensverket, osäkerheten kring framtidens energipolitik investeringskalkylerna. I den mån denna osäkerhet i sin tur kan hänföras till energikrisen, kan den sägas ha en investeringsbromsande effekt. På marginalen kan detta vara konkurrenshämmande eftersom en icke-försumbar del av investeringarna i ny kraftproduktion, särskilt förnybar energi, på sistone har finansierats av nya aktörer.

3.6 Prisökningar på fjärrvärme

På olika håll i landet har fjärrvärmeleverantörer höjt sina priser. En anledning till det, utöver ökade kostnader för insatsvaror, kan vara att de ökade elpriserna har skapat ett utrymme för prishöjningar. Fjärrvärmenät anses vara naturliga monopol som dock i Sverige, till skillnad från till exempel Norge, inte prisregleras. Vissa nät tillämpar kostnadsorienterad prissättning medan andra tillämpar alternativprissättning, det vill säga bestämmer priset genom jämförelse med det mest konkurrenskraftiga alternativet till fjärrvärme, vilket exempelvis kan vara eldriven uppvärmning via värmepanna. Prisutvecklingen för el har därför skapat ett utrymme för motsvarande prishöjningar för fjärrvärme.

Energimarknadsinspektionen har inget tillsynsmandat över fjärrvärmepriserna. Däremot är företag som höjer sina fjärrvärmepriser enligt fjärrvärmelagen (2008:263) skyldiga att motivera höjningen för kunderna. Om priser inte kan motiveras av kostnader, inklusive en skälig avkastning på investerat kapital, eller är mycket höga relativt priserna på jämförbara produkter kan det i konkurrensrättslig mening handla om otillåten överprissättning.⁴⁵ Vid sådana misstankar kan Konkurrensverket utreda förhållandena, som exempelvis när Konkurrensverket granskade dåvarande Fortum Värmes fjärrvärmepriser.⁴⁶ På sistone har ett flertal aktörer anmält Eon till Konkurrensverket med anledning av företagets höjda fjärrvärmepriser. Om Konkurrensverket efter utredning skulle finna att ett sådant förfarande utgör en otillåten överprissättning på den lokala marknaden i strid med konkurrenslagens

⁴⁴ Dessutom har kostnaderna för utbyggnad av produktion också ökat i takt med råvarupriserna, vilket inte minst påverkat utbyggnadskalkylen för vindkraft. Cf. Montel, *Kraft-Affärer* Nr 10/2022: 5.

⁴⁵ Konkurrensverkets analys i korthet 2023:4, *Kraftiga prisökningar – konkurrens i kristider*.

⁴⁶ Konkurrensverkets ärende med dnr 521/2007.

förbud mot missbruk av en dominerande ställning har vi möjlighet att ingripa i det enskilda fallet. Givet fjärrvärmenätens karaktär av naturliga monopol skulle en sektorspecifik förhandsreglering dock vara ett mer heltäckande och långsiktigt alternativ till konkurrens tillsyn i individuella ärenden. Därför förordar Konkurrensverket att möjligheten att ge Energimarknadsinspektionen ett tillsynsmandat över fjärrvärmepriserna utreds på nytt, inklusive möjlighet till prisreglering.⁴⁷

3.7 Åtgärder mot höga energipriser

På både europeisk och nationell nivå har energikrisen medfört såväl tillfälliga som mer långsiktiga åtgärder. I Sverige har en politisk omvärdering av kärnkraftens roll i den framtida energiförsörjningen ägt rum som sannolikt kommer att påverka framtida investeringar i kraftslag.

Vad gäller de tillfälliga åtgärderna så har regeringen beslutat om ett elprisstöd⁴⁸ till elkunder i södra Sverige. De kompenseras med schabloniserade belopp utifrån den förbrukning de haft under perioden oktober 2021 till september 2022, upp till en viss nivå utöver vilken faktiska kostnader ska redovisas. På liknande sätt ska ett gasprisstöd utformas. För månaderna november och december 2022 beslutades dessutom ett elprisstöd för elkunder i hela Sverige.⁴⁹ Samtidigt förbereds riktade stödprogram till företag och elintensiv industri.^{50, 51} Svenska kraftnät har fått i uppdrag att upphandla förbrukningsflexibilitet och reservkraft i södra Sverige,^{52, 53} och även Energimarknadsinspektionen och Energimyndigheten har fått olika uppdrag i syfte att främja efterfrågeflexibilitet.⁵⁴ Ett tidigare kompensationspaket till hushåll beslutades redan i juni 2022.⁵⁵

Som ytterligare akuta åtgärder har koldioxidskatten på bränsle som används i kraftvärmeverk som deltar i EU:s utsläppshandelssystem slopats, liksom avfallsförbränningskatten.^{56, 57} Vidare har omprövningen av vattenkraftens miljö tillstånd bordlagts.⁵⁸ Skattenedsättningen på el till datahallar slopas från 1 juli 2023.⁵⁹

Initiativ enligt budgetpropositionen för 2023 är satsningar på kärnkraftsforskning, effektivisering av tillståndsprocesser för nätkoncessioner, klimatklivspengar för energieffektivisering, samt satsningar på el- och drivmedelsberedskapen.⁶⁰

⁴⁷ Konkurrensverkets uppdragsforskningsrapport 2013:1, "Inför prisregleringen av fjärrvärme", diskuterar en eventuell reglering av fjärrvärmepriser närmare.

⁴⁸ Regeringen, "Utkast till förordning om högkostnadsskydd för elkunder som är konsumenter".

⁴⁹ Regeringen, "Nytt elstöd till hushåll i hela landet".

⁵⁰ Regeringen, "Elstöd till företag".

⁵¹ Regeringen, "Elprisstöd till elintensiva företag".

⁵² Regeringen, "Uppdrag att genomföra upphandling av förbrukningsflexibilitet under höglasttimmar".

⁵³ Regeringen, "Uppdrag att förbereda ytterligare förbrukningsflexibilitet och planerbar elproduktion i södra Sverige".

⁵⁴ Regeringen, "Uppdrag att främja ett mer flexibelt elsystem".

⁵⁵ Finansutskottets betänkande 2021/22:FiU48.

⁵⁶ Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU1.

⁵⁷ Prop. 2022/23:17.

⁵⁸ Civilutskottets betänkande 2021/22:CU33.

⁵⁹ Prop. 2022/23:17.

⁶⁰ Regeringen, "Budgetsatsningar för att bemöta energikrisen på kort och lång sikt".

3.7.1 Åtgärder på EU-nivå

På EU-nivå har ett flertal krisåtgärder beslutats.⁶¹ Medlemsstaterna ska införa intäktstak på 180 euro per megawattimme (MWh) för inframarginell elproduktion som inte är gasbaserad. I Sverige verkställs detta tillfälligt från 1 mars 2023 till 31 juni 2023. Medlemsländerna enades även om ett obligatoriskt mål att reducera elförbrukningen under höglasttimmarna med minst 5 procent mellan 1 december 2022 och 31 mars 2023. Medlemsländerna enades dessutom om att fastställa en tillfällig avgift på vinster för företag som är verksamma inom råolje-, naturgas-, kol- och raffinaderisektorerna. Intäkterna kan användas för att ge ekonomiskt stöd till hushåll och företag och för att mildra effekterna av de höga elpriserna för slutkunderna.

Vidare beslutade det europeiska rådet att medlemsländerna tillfälligt får fastställa ett pris för leveranser av el till små och medelstora företag för att ytterligare stödja dessa företag, som kämpar med höga energipriser. Medlemsländerna enades också om att de undantagsvis och tillfälligt får fastställa ett pris för elleveranser som är lägre än kostnadsnivån.

Avseende marknaden för gas har EU börjat bädda för samordnade inköp av gas.⁶² Den 19 december 2022 kom energiministrarna dessutom överens om att införa ett så kallat dynamiskt gaspristak på 180 euro per MWh. Taket aktiveras om referenspriset för gas, TTF-spotpriset, överstiger 180 euro per MWh tre dagar i sträck, och samtidigt överstiger världsmarknadspriset med minst 35 euro per MWh under samma period. Taket lyfts automatiskt så fort priserna slutat slå i taket.⁶³

En ambition bakom både regeringens högkostnadsskydd och det europeiska intäktstaket är att så lite som möjligt snedvrider prissignaler och elförbrukning på marginalen. Därför valdes ett intäktstak snarare än ett pristak och en tillbakablickande engångskompensation snarare än en tillfällig framåtblickande sådan. I den utsträckning sådana åtgärder förväntas upprepas framöver kan åtgärderna dock ändå ha viss oönskad positiv påverkan på förbrukningen och negativ påverkan på investeringsviljan. I den mån EU-åtgärderna ger utrymme för undantag för vissa kraftslag och investeringar kan de dessutom bli snedvridande för konkurrensen, beroende på hur exakt regeringen väljer att genomföra dem. Hur en eventuell styrning av elpriserna till små och medelstora företag skulle slå på konkurrensen är svårt att förutspå i frånvaro av ett konkret förslag, dock finns även här tydliga risker för snedvridna konsumtions- och investeringsincitament.

⁶¹ Europaparlamentet, "Emergency intervention to address high energy prices in the EU".

⁶² EU-kommissionen, "EU Energy Platform".

⁶³ Europeiska rådet, "Council agrees on temporary mechanism to limit excessive gas prices".

4. Sammanfattande slutsatser och rekommendationer

Rysslands invasion av Ukraina har bland annat medfört en energikris som fått stora spridningseffekter i hela det svenska samhället. Höga elpriser påverkar företags lönsamhet och medför högre priser på varor och tjänster vilket i sin tur avspeglas i det höga inflationstrycket. Denna analys är avgränsad till energimarknaden och utifrån den drar Konkursverket följande slutsatser och rekommendationer.

Elnät utgör en form av naturliga monopol och det finns en särskild sektorreglering för att elnätbolag inte ska kunna nyttja sin monopolställning till att ta ut högre priser än vad som är befogat. Trots detta har elnätsavgifterna under flera års tid ökat mycket. Energimarknadsinspektionen är den myndighet som reglerar elnätbolagens intäktsramar, och har ett pågående arbete med att ta fram nya intäktsramar för perioden 2024–2027.

Vid utformning av en elnätsreglering anser Konkursverket att det måste beaktas att en reglering av ett naturligt monopol primärt bör syfta till att skydda kunderna mot monopolprissättning. Utan ett naturligt konkurrenstryck på marknaden måste regleringen garantera rimliga priser och därför vara tillräckligt stram för att styra och pressa elnätsföretagen mot att bedriva en effektiv verksamhet. Elnätsföretagen ska få ersättning för sina kostnader med en skälig vinst och incitament ska ges till att investera i effektiva nät.

Investeringar i kraftproduktion påverkas i hög grad av politisk osäkerhet och utifrån det perspektivet kräver en fungerande konkurrens särskilt inom energiproduktion viss långsiktighet och därmed god förankring av politiska initiativ. Det är enligt Konkursverket också viktigt att, förutom ändamålsenliga utsläpps- och miljöskatter, påverka prisbildningen på marginalen så lite som möjligt eftersom det är prissignalerna som styr elen dit den värderas högst.

Vanligtvis kan en kostnadschock påverka konkurrensen på en marknad åt två håll. Å ena sidan kan en del företag bli tvungna att lämna marknaden, vilket kan vara negativt för konkurrensen. Samtidigt kan kvarvarande företag tvingas konkurrera hårdare om kunder som blivit priskänsligare. Dessutom kan elproducenter med låg marginalkostnad ha möjlighet och incitament att utöka sin produktion och/eller produktionskapacitet i syfte att göra extravinst, vilket kan pressa ned priserna på sikt.

Konsumenter kan sedan elmarknadens avreglering byta elleverantör och jämföra de erbjudanden som finns på marknaden, exempelvis via Elpriskollen som tillhandahålls av Energimarknadsinspektionen. En vana att jämföra konkurrerande alternativ är gynnsam, både för det enskilda hushållet som kan spara pengar och för kundkollektivet genom det ökande konkurrenstryck som en högre benägenhet att jämföra och byta innebär för leverantörerna. Det är också viktigt att konsumenter och företag ifrågasätter prisökningar som verkar oskäligt stora.

Givet att elpriserna har ökat dramatiskt för en större andel av Sveriges hushåll har elräkningarna ökat i betydelse för hushållens budget. Mot den bakgrunden blir det särskilt viktigt att främja en livlig konkurrens mellan elbolagen. Därför bör det utredas om det, i likhet med bolånemarknaden, ska regleras att fasta elprisavtal automatiskt övergår till rörliga prisavtal när de löper ut i syfte att öka kundrörligheten. Kundernas rörlighet bör främjas eftersom den innehåller en positiv externalitet: en enskild kund beaktar inte den aggregerade konkurrensfrämjande effekt som ett mer aktivt bytesbeteende av kundkollektivet skulle generera.

Kompensationsmekanismer för att hantera den uppkomna situationen, som exempelvis elprisstödet till hushåll och företag eller intäktstaket på gas- och elförsäljning, påverkar på kort sikt förhållandena på de marknader där företag konkurrerar i dag och på längre sikt investeringar som i sin tur påverkar den framtida konkurrensen. Den ekonomiska politiken behöver avväga fördelarna med att dämpa effekterna av kostnadschocken mot de risker som sådana åtgärder innebär. En risk är att åtgärderna väcker förväntningar om ytterligare kompensation framöver, vilket minskar effektiviseringsincitament som är viktiga för ekonomins framtida konkurrenskraft och resiliens. En ytterligare risk är att samhällsresurser omfördelas från företag som redan har investerat i energieffektivitet till mer energiintensiva konkurrenter, vilket snedvrider incitament och konkurrensen. En tredje risk är att intäktstak på kraftslag med låg marginalkostnad försvagar marginalprissättningens stimulerande effekt på investeringar i sådan kraftproduktion.

Oskäligt höga priser kan strida mot konkurrensreglerna om de sätts av företag med monopolliknande ställning. Om den ställningen har strukturella orsaker kan dock sektorsspecifik förhandsreglering vara ett effektivare och snabbare sätt att åtgärda problemet än att utreda och ingripa mot enskilda förfaranden med stöd av konkurrensreglerna. Avseende fjärrvärmepriser rekommenderar Konkurrensverket att frågan om direkt reglering av, eller åtminstone tillsyn över, fjärrvärmepriserna utreds på nytt. Fjärrvärmenät har tydliga drag av naturliga monopol och i den utsträckning varaktigt högre elpriser innebär ett starkt reducerat indirekt konkurrenstryck på fjärrvärmemarknaden kan prisreglering vara ett effektivt sätt att begränsa utrymmet för prishöjningar.

I avsaknad av sektorsspecifik reglering är en aktiv konkurrenstillsyn avseende misstänkta fall av oskäligt höga priser en viktig del i Konkurrensverkets arbete. Konkurrensverket har även vid flera tillfällen pekat på behovet av ett nytt flexibelt verktyg som kan komplettera dagens regelverk och som skulle göra det möjligt att med framåtriktade åtgärder korrigera strukturella konkurrensproblem.⁶⁴

⁶⁴ Konkurrensverket, *Konkurrensverket ser behov av vassare verktyg i konkurrenstillsynen*, 7 oktober 2022.

Adress 103 85 Stockholm
Telefon 08-700 16 00
konkurrensverket@kkv.se

www.konkurrensverket.se